

*Gie van den Berghe*

**VII. Histoire sociale / So-  
ciale geschiedenis**

EDITH PIRSON (ED.)

«**Histoire du mouvement ouvrier chrétien à  
Charleroi. 1886-1990**»

s.l., CARHOP/MOC, 1995, 224 p.

In dit boek wordt de geschiedenis gereconstrueerd van de christelijke arbeidersbeweging van Charleroi sedert 1886. De naoorlogse periode krijgt ruime aandacht : ongeveer de helft van het boek wordt eraan besteed. Het boek is gebaseerd op archiefmateriaal, gedrukte bronnen afkomstig van de beweging, interviews en literatuur. Het resultaat is een lijvig werk, vulgariserend van aard. Talrijke foto's, getuigenissen en uittreksels uit interviews maken de lectuur leven-diger. De getuigenissen zijn interessant omdat ze een licht werpen op de achter-gronden van het engagement van de mili-tanten en ook begrijpelijk maken op wel-ke manier een vakorganisatie voet aan de grond kon krijgen in een bedrijf en aan-hang kon verwerven onder de arbeiders-klasse. In de negentiende eeuw gebeurde dat bijvoorbeeld door het accent te leggen op andere eisen dan looneisen o.m. op het vlak van de veiligheid (p. 28).

Er werd geopteerd voor een zo uitgebreid mogelijke behandeling, waarbij alle deeltakken van de beweging aan bod komen. Hun verleden wordt op een traditionele evenementiële wijze verteld. Dat is het zwakke punt van dit boek : er wordt niet geschreven vanuit een

centrale problematiek. Op welke manier slaagt een sterk geminoriseerde stroming binnen de arbeidersbeweging erin een machtsbasis te vinden in een door de sociaal-democratie gedomineerde regio? Tweede, hiermee nauw samenhangende vraag is die naar de specifieke spanningen die dit opriep met de andere geledingen van het katholieke kamp. Of om het nawoord te citeren: “*Le paradoxe était total : être du peuple, rester du peuple, être solidaire, se libérer avec lui dans la justice et subir ‘le monde catholique’*” (p. 217). De specifieke situatie van de christelijke arbeiders-beweging in Charleroi noopt immers tot een meer strijdbare opstelling, terwijl de katholieke burgerij lange tijd van geen enkele toegeving wilde weten en aan de christelijke arbeidersbeweging slechts node speelruimte gaf.

Het is niet zo dat deze problemen in het boek helemaal geen aandacht krijgen (zie bijvoorbeeld de interessante bemerkingen over het optreden van het katholieke patronaat tegen de Federatie van Kringen in het interbellum, om de samenwerking tussen de standen gestalte te geven). Ze spelen echter teveel in het achterhoofd van de auteurs en worden te weinig gesystematiseerd en geëxpliciteerd. Mocht dit wel gebeurd zijn dan hadden bepaalde onevenwichtigheden die het boek kenmerken (aandacht willen besteden aan alle deeltakken, ook als daar niet veel over te vertellen valt), kunnen vermeden worden. Bovendien had dan de vraag kunnen beantwoord worden in welke mate de regio Charleroi afweek van de algemene evolutie van de christelijke arbeidersbeweging.

*Dirk Luyten*